

3 Workshop: Waarom een voedselbos?

Harry Wolters van het Hunebedcentrum trapt af. Het is niet voor niks dat we in het Hunebedcentrum zijn. Ze zijn al veel jaren bezig met voedselbossen, want in het Hunebedcentrum komen mensen ook met vragen als; 'Wat aten we vroeger?'. Bovendien zijn mensen steeds meer met voeding bezig.

Michiel Korthals neemt het woord en zegt dat hij het prachtig vindt dat er zoveel mensen met dit onderwerp bezig zijn. Er zijn heel veel redenen om een voedselbos aan te leggen, maar er kunnen ook teleurstellingen zijn bij het aanleggen van een voedselbos. Omdat er zoveel redenen zijn, kom je snel over een teleurstelling heen. Een teleurstelling kan zijn dat het lang duurt voordat je oogst hebt uit je voedselbos. Ook de vogels kunnen een deel van de oogst opeten. Productie is een hele belangrijke reden om een voedselbos aan te leggen.

Wat kan je met een Voedselbos

Met een voedselbos kun je zien hoe het hele groeiproces verloopt, een reden om een voedselbos aan te leggen kan dus ook de educatieve waarde ervan zijn. Op die manier kunnen we weer zien waar ons eten vandaan komt, consumenten zijn vervreemd van hun voedsel. Dit kunnen we tegengaan door bezig te gaan met voedselbossen.

Maar wat doe je nu met de oogst? Want niet iedereen weet hoe je moet koken met producten uit een Nederlands voedselbos. Daarom leer je ook bij de verwerking van producten uit een voedselbos voedselvaardigheden. Dit betekent dat we ook moeten leren hoe je de producten uit het voedselbos conserveert. Er zijn ook hele moderne technieken voor, we hoeven niet persé terug naar het verleden.

Een voedselbos kan een klein bedrijfje worden en op die manier een tegenhanger zijn van de multinationals. Daarnaast is de milieuafdruk van een voedselbos klein. Wouter heeft een ideaalbeeld van een voedselbos gecreëerd, maar Michiel benadrukt dat mensen dit vooral aan moeten passen aan hun eigen eisen. Het is niet een dogma, het is een idee om een voedselsysteem te veranderen.

Vanuit de groep komt de opmerking dat een voedselbos ook de leefbaarheid kan verbeteren. Mensen kunnen door een voedselbos samen gebracht worden.

Voedselbossen zijn een manier van voedsel produceren die een tegenhanger zijn van ons huidige voedselsysteem. Bewustwording, de stilte van het platteland met het langzaam verdwijnen van de weidevogels, de massale bijensterfte worden genoemd als belangrijke redenen om op zoek te gaan naar tegenhangers van de monocultuur. Michiel benadrukt dat een voedselbos wel economisch rendabel moet zijn, omdat het anders wordt afgeschreven. Harry zegt dat het noodzakelijk is om kleinschalig te experimenteren, maar dat dit dan vervolgens kan worden opgeschaald. Het moet niet in de marge blijven hangen. Lubbert zegt dat het ook heel belangrijk is dat er goed wordt nagedacht over de landschappelijke inpassing van voedselbossen, omdat deze bossen heel lang blijven staan. Bert merkt op dat de bossen van nu op schrale grond staan, grond die niet geschikt is voor landbouw. De landbouw van nu haalt de biodiversiteit om zeep, de voedselbossen moeten aangeplant worden op vruchtbare grond.

Iemand merkt op dat het heel belangrijk is dat dit ook in de wetgeving moet worden opgenomen. Voedselbossen moeten in de omgevingsvisies toegestaan worden. Harry vraagt aan Derk de Haan waarom voedselbossen een ding zijn voor de gemeente, hij benadrukt het educatieve aspect en dat voedselbossen een vorm zijn om te laten zien dat het ook op een andere manier kan. Het mooiste zou zijn als je het bos met andere dingen kunt combineren.

Een andere belangrijke reden om een voedselbos aan te leggen is dat het goed is voor de bijen. Rineke verteld dat ze gesponsord wordt door iemand die honing maakt.

Vervolgens wordt er vanuit het Alfa college verteld dat ze hun horeca studenten graag willen opleiden met zogenaamde 21st century skills. Duurzaamheid staat bij de opleiding hoog in het vaandel en ze zijn met een heel team gekomen om zich te laten informeren over voedselbossen. Ze willen hun studenten bewustzijn bijbrengen, maar geven ook aan dat het lang duurt voordat een optimale oogst heeft. Het is een super interessant concept, maar studenten leven in een snelle tijd. Harry verteld dat we juist daarom de studenten in het opzetten van voedselbossen moeten betrekken, juist dan kunnen ze er veel van leren.

Wat zijn de financiële opbrengsten van een voedselbos?

Wouter heeft 2,5 hectare. Voornaamste producten waar hij mee verdient zijn de walnoten, daar is al 1000 kg van geoogst. Normale landbouwgrond heeft per hectare een netto opbrengst van 350 euro. Bij een voedselbos kan de opbrengst oplopen tussen de 2000-3000 euro. In Afrika zijn dorpen met 3000 inwoners die leven van 10 hectare voedselbos. In Uganda worden in een voedselbos wel 50 soorten bananen geteeld.

Jan Smeding merkt op dat je niet van een voedselbos kunt bestaan. Er is niet veel winst en het kost veel tijd. Het probleem is volgens hem dat mensen niet genoeg willen betalen voor hun voedsel. Lieke Witkamp merkt op dat er juist heel veel toekomst zit in kleinschalige landbouw, in Wageningen zijn er mensen die daar van kunnen rondkomen. Ook noemt ze het voorbeeld van Mark Shepard in Amerika, hij heeft daar succesvol met kleinschalige landbouw. Als beperking noemt Lieke de contracttijd van pachtcontracten, die zijn vaak voor bepaalde tijd. Als je niet veel geld hebt en je hebt geen rijke ouders heb je in Nederland wel een probleem om aan grond te komen, de grondprijzen zijn hoog.

Riek zegt dat je met een voedselbos ook wel veel mankracht moet hebben om te oogsten uit een voedselbos. Michiel zegt dat dit maar een paar dagen zijn, omdat niet alles tegelijkertijd te oogsten is. Iemand vraagt zich af of je dus al na een paar jaar 1000 kilo aan walnoten kunt produceren. Michiel zegt dat dit mogelijk is, maar dat je dan wel meerdere bomen moet planten.

Harry van het Hunebedcentrum zegt dat een voedselbos ook voornamelijk draait om bewustzijn. Het is fantastisch om te experimenteren met bijvoorbeeld verschillende soorten walnoten. Iemand anders merkt op dat hij vindt dat we ons te veel richten op de economische verdienmodellen, terwijl voedselbossen juist ook heel veel maatschappelijke verdienmodellen hebben.